

ד' באלול, תשע"ח, 15.8.2018

גיליון מס' 623

פרשת שופטים

תמימות במובנים שונים

מאת אהרן סעדון, בארות יצחק

פרשיות השבוע פעמים רבות מתכתבות עם מעגל השנה היהודי ורמזים להארת הזמנים המיוחדים מסתתרים באופן כזה או אחר בינות פסוקי הפרשה.

מסופר על רבי זושא מאניפולי שאמר לתלמידיו שלעשות תשובה שלימה כמו שאנחנו מבקשים בכל תפילת עמידה זהו דבר לא פשוט ועל כן הוא מציע להם כי את עבודת התשובה יעשו בראשי תיבות של תשובה. רבי זושא הראה איך כל אות במילה תשובה מרמזת לפסוק יסודי ועליון בתורתנו הקדושה:

ת - "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱ-לֹהֶיךָ" (דברים י"ח, י"ג).

ש - "שְׁוִיֵּיתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד" (תהלים ט"ז, ח').

ו - "וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא י"ט, ל"ד).

ב - "בְּכֹל דְרָכֶיךָ דָּעָהוּ" (משלי ג', ו').

ה - "הֲכֹן לְקִרְאת אֱ-לֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל" (מיכה ו', ח').

האות הראשונה מרמזת לנו על פסוק המופיע בפרשתנו, ונדמה לי שזהו אחד הפסוקים הקרובים ביותר לרצוננו בעבודת התשובה – להיות תמימים עם ה' א-לוהינו. באופן ראשוני תמימות מהדהדת מילים מקבילות כמו: פשטות, ילדות, נאיביות.

מה טומנת בעומקה תמימות זו אשר אנו מצווים ללכת בה עם ה' א-לוהינו?

פסוק מופלא זה מופיע מיד לאחר פרשייה המזהירה אותנו מהליכה אחרי מכשפים, מגלי עתידות למיניהם ועובדי עבודות זרות שונות. הרמב"ם בהלכות עבודה זרה מקשר את התמימות ישירות לאזהרה זו:

"כל המאמין בדברים אלו, וכיוצא בהן, ומחשב בליבו שהן אמת ודברי חכמה, אבל התורה אסרה אותן- אינו אלא מן הסכלים ומחסרי הדעת... אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת, יידעו בראיות ברורות-שכל אלו הדברים שאסרה תורה, אינן דברי חכמה, אלא תוהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת, ונטשו כל דרכי האמת בגללן. ומפני זה אמרה תורה, כשהזהירה על כל אלו ההבלים, "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱ-לֹהֶיךָ".

עפ"י הרמב"ם, פסוק זה בא לבטא את הניגודיות המוחלטת בין דרכי עובדי עבודות זרות למיניהם, לבין דרכי התורה, עד כדי אמירה חריפה שמי שמעלה בדעתו שדרכיהם הם דברי אמת וחכמה, הוא מן הסכלים וחסרי

הדעת. גם רש"י מזהה את הקשר בין הפסוק לבין פרשיית האזהרה שלפניו, אך הולך בדרך מעט אחרת, ואני מבקש לנסות להתחקות אחריה:

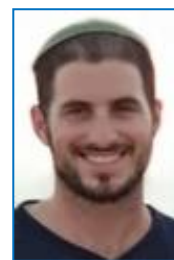
תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֶל־לֵהֲיֶךָ – התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י לפסוק ג').

מהו חקר העתידות שהתורה מזהירה אותנו מפניו על פי ביאור רש"י, ומהי אם כן, הדרך שאנו מתבקשים ללכת בה? הנטייה הראשונית שלנו בחיים, היא כמה שיותר לתכנן ולבנות לעצמנו דפוס חיים מאוד מסודר, והעיקר שלא יהיו חריגות גדולות מידי ודברים בלתי צפויים. זו נטייה אנושית שמעמידה אותנו עם שתי רגליים יציבות על הקרקע ונותנת לנו תחושת ביטחון, תחושה שאנחנו בשליטה. בדרך כלל, הודעה פתאומית על שינוי בל"ז, פקק בלתי צפוי שנתקענו בו וכד', מוציאה אותנו מדעתנו. העתיד הידוע מראש נוח לנו ושומר עלינו.

הקריאה של רש"י לתמימות עם ה' אלוקינו היא קריאה לתת לחיים שלנו הזדמנות להפגיע אותנו, לחיות בציפייה לבאות, לבלתי צפוי. להצליח לשחרר אחיזה מהצפוי והיציב, ולקבל מה שמגיע אלינו כהזדמנות. רש"י אף מוסיף – "תהיה עמו ולחלקו" – מעמיקי פירוש רש"י לדורותיהם פירשו זאת באופנים שונים, אך נראה לי שהביאור הפשוט הוא שהמשמעות של להיות עם ה' ולהיות קשור אליו, חלק ממנו ומהמציאות שתחת השגחתו, היא לאפשר לעצמך להיות תלוי בבשורה הבאה שמצפה מעבר להר הקרוב שנוגס לך באופק. זו תמימות שמאפשרת לנו באמת להיפתח לנוכחות א-לוהית בחיינו, וממילא לתנועה ראשונית, למתיקות של תשובה מאהבה. (הרחבה נפלאה אפשר למצוא בספר ליקוטי הלכות, הלכות יו"ד – הלכות מעונן ומנחש הלכה ג)

לסיום אני מבקש לחזור למובן הראשוני שקופץ לנו לראש בשומענו את המושג 'תמימות', ולשים את הזרקור על היותם של קיבוצי התנועה, ובפרט בית ילדותי – בארות יצחק, קיבוצים אשר במהלך שנות קיומם מצליחים לשמור על התמימות והפשטות, ואף בתקופות אלו בהם בקיבוצים רבים מרחיבים את הבית הן באופן רוחבי והן באופן עצמאי, נראה שהעיקרון החשוב והמיוחד הזה מצליח להישמר.

אהרן סנדון, נשוי בשמחה ובאהבה לרות ואבא לאמציה. בארי עמרם ועברי משה. גדלתי ומתגורר כיום בבארות יצחק בהסדר בנימין ויחד עם אשתי מדריכי נוער לשכבות התיכון בקיבוץ. סמונ"ל בשיבת ההסדר רמת גן ומנחה יחידות לימוד במכינות מעורבות-הילוניות.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il